

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра монументального і станкового живопису

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.15. ОСНОВИ ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Спеціалізація	
Освітня програма	Мистецтво мультимедіа
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	2 курс, 3 - 4 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5,0
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – 0 год.</i>
	<i>Семінарські – 0 год.</i>
	<i>Практичні – 66 год.</i>
	<i>Самостійна робота – 84 год.</i>
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Викладач (-і)	Ільков Вадим Іванович, викладач
Контактна інформація викладача (-ів)	ilkov_v@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Google Classroom, Zoom https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya/
Дні занять	Згідно діючого розкладу занять
Консультації	За домовленістю з ініціативи здобувача; індивідуальні і групові

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Дисципліна « Основи операторської майстерності » спрямована на формування базових знань і практичних навичок створення аудіовізуального зображення з використанням
---------------------	---

	камери та інших доступних технічних засобів. Курс охоплює основи композиції кадру, роботи зі світлом, побудови планів, руху камери, ритму, кольору та візуальної драматургії, а також знайомить із принципами кіномови та логікою побудови екранного простору. Особлива увага приділяється можливостям мобільної зйомки, її технічним обмеженням і творчому потенціалу. Курс допомагає визначити власні творчі інтереси у сфері мультимедійного мистецтва — від відеоарту та перформативних медіа до створення коротких відеоформ, документальних замальовок, інтерактивних робіт чи контенту для цифрових платформ. Практика зйомки дозволяє одразу застосовувати отримані знання, розвивати візуальне мислення та формувати авторський підхід до роботи з рухомих зображенням. Дисципліна займає важливе місце у системі підготовки бакалаврів за ОП «Мистецтво мультимедіа», оскільки забезпечує фундаментальні візуальні компетентності, необхідні для подальшого вивчення відеомонтажу, анімації, цифрових технологій, медіадизайну, інтерактивних практик та створення комплексних мультимедійних проєктів. Вона формує базу для роботи з будь-якими сучасними візуальними медіа, незалежно від технічного рівня обладнання.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Основи операторської майстерності» є формування у здобувачів базових візуальних компетентностей, необхідних для створення якісного мультимедійного контенту, зокрема шляхом опанування принципів композиції, світла, кадрування та мобільної зйомки. Курс спрямований на розвиток візуального мислення, уміння працювати з рухомих зображенням у різних форматах та інтегрувати операторські прийоми у мультимедійні, художні й цифрові проєкти, що забезпечує основу для подальшої професійної спеціалізації. Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання 1. Розуміти задачі та об'єм роботи оператора на різних етапах створення мультимедійного твору. 2. Вміти застосовувати параметри камери і оптики для реалізації творчих задумів. 3. Вміти організовувати простір для зйомки в ігровому (інтер'єр, павільйон та екстер'єр) та документальному фільмі, в стоп-моушн анімації.

	4. Ознайомитись з роботами видатних кінооператорів та їх впливом на аудіовізуальне мистецтво. 5. Вміти розробити концепцію світло-тіньового рішення твору. 6. Розуміти діапазон можливостей роботи з камерою (різні способи зйомки). 7. Вміти зробити кольоркорекцію відзнятого матеріалу. 8. Вміти зберігати єдність часу та простору при зйомці епізоду фільму
Передумови вивчення дисципліни	<i>Необхідний рівень попередньої профільної підготовки включає підготовку за такими дисциплінами</i> Основи фотографії Основи композиції та формотворення Кольорознавство Кіносценографія
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов
Загальні компетенції (ЗК)	- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. - ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. - СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. - СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. - СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. - СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. - СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек	практ	Сем.	С. р.
1	2	3	4	5	6
Семестр 3					
Тема 1. Роль оператора у створенні мультимедійних творів.	2		2		
Тема 2. Етапи виробництва фільмів, та роль оператора на кожному етапі.	2		2		
Тема 3. Основні налаштування камери	10		4		6
Тема 4. Формати відео та їх обробка	10		4		6
Тема 5. Оптичні характеристики об'єктивів	12		6		6
Тема 6. Теорія кольору для роботи оператора	12		6		6
Тема 7. Принцип створення кольорового зображення камерою.	12		6		6
Усього годин за 3 семестр	60		30		30
Семестр 4					
Тема 8. Презентація та обговорення проектів майбутніх фільмів.	2		2		
Тема 9. Робота оператора зі світлом для створення зображення	14		6		8
Тема 10. Класична схема світла в зйомці портрета.	12		4		8
Тема 11. Види зйомки та робота оператора з камерою	16		6		10
Тема 12. Кольорокорекція відзнятого матеріалу	14		6		8
Тема 13. Аналіз створення операторами однокадрових сцен, глибинних мізансцен (на прикладах уривків з фільмів).	14		4		10
Тема 14. Знайомство з видатними операторами та їхнім внеском в створення кіномови та зображального мистецтва.	14		4		10
Тема 15. Роль оператора в ляльковій анімації та в 3D анімації.	2		2		
Тема 16. Показ і обговорення готових фільмів.	2		2		
Усього годин за 4 семестр	90		36		54
РАЗОМ:					

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Siegfried Kracauer. Theory of Film: The Redemption of Physical Reality, 1960.
2. Ольга Бірзул. Твоя книга про кіно. Львів : Видавництво Старого Лева, 2024.
3. Йоганнес Іттен. Мистецтво кольору. ArtHuss, 2023.
4. Стівен Д. Кац. Кадр за кадром: візуалізація від концепту до екрана. ArtHuss, 2024.
5. Еран Дінур. Посібник з візуальних ефектів для кінематографістів. ArtHuss, 2024.
6. Н. Mario Raimondo Souto. Motion Picture Photography: A History, 1891–1960. ISBN 10: 0786427841. ISBN 13: 9780786427840. McFarland, 2006. Softcover.
7. Скотт Келбі. Цифрова фотографія. Фабула, 2020. 224 с.
8. Йозеф Альберс. Взаємодія кольору. ArtHuss, 1963.
9. Борис Крупник. Світло та композиція: від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань. ArtHuss, 2020.

Додаткові:

10. John Alton. Painting with Light ACLS Humanities E-Book. Edition, illustrated, reprint. Publisher, University of California Press, 1995. 248 p
11. Steven Barclay. The Motion Picture Image: From Film to Digital. ISBN 10: 0240803906. ISBN 13: 9780240803906. Focal Press, 1999. Softcover.
12. Blain Brown. Cinematography: Theory and Practice. Image Making for Cinematographers and Directors. Routledge, 2011. 400 p.
13. Devid Landau. Lighting for cinematography. Bloomsbury Academic USA, 1956.
14. David Samuelson's. «Hands-on» Manual for Cinematographers. Focal Press, 1998.
15. Vittorio Storaro. Writing with Light: Volume 1: The Light. Aperture, 2002. 312 p. ISBN-13: 978-1-931788-03-8, ISBN: 1-931788-03-0. Hardcover.
16. Vittorio Storaro. Writing with Light: The Muses. Electa, 2019. 376 p. ISBN-13: 978-88-918-2018-1, ISBN: 88-918-2018-0. Hardcover.

Фільми для перегляду

1. “Людина з кіноапаратом”, 1929р. оператор Михайл Кауфман, режисер Дзига Вертов.
<https://www.youtube.com/watch?v=y0un3aRDqPI&t=4018s>
2. “Земля”, 1930р. Оператор Данііл Демуцький, режисер Олександр Довженко.
<https://takflix.com/uk/films/zemlya>
<https://www.youtube.com/watch?v=yjsEH11hs14&t=3s>
3. “Антракт” (“Entr'acte”) 1924р. Автор Рене Клер. <https://www.dailymotion.com/video/x8is11m>

4. “Метрополіс” (“Metropolis”), 1927р. оператори [Карл Фройнд](#), Гюнтер Рітгау, Вальтер Рутман; режисер Фріц Ланг.
5. “М(місто шукає вбивцю)” (“M (Eine Stadt sucht einen Mörder)”), 1931р. Оператор Фріц Арно Вагнер, режисер Фріц Ланг
6. “Носферату. Сімфонія жаху” (“Nosferatu, eine Symphonie des Grauens“) 1922р. Оператор Фріц Арно Вагнер, режисер Фрідріх Мурнау.
7. “Громадянин Кейн” (“Citizen Kane”), 1941р. Оператор Грег Толланд, режисер Орсон Уелс.
“Манк” (“Mank”), 2020р. Оператор Ерік Мессершмідт, режисер Девід Фінчер.
8. “Тіні забутих предків”, 1964. оператор Юрій Іллєнко, режисер Сергій Параджанов.
9. “Криниця для спраглих”, 1965р. Оператор та режисер Юрій Іллєнко.
10. “Вечір на Івана Купали”, 1968р. Оператор Вадим Іллєнко, режисер Юрій Іллєнко.
11. “Плем’я”, 2014 р. Оператор Валентин Васянович, режисер Мирослав Слабошпицький.
12. “Атлантида”, 2019р. Оператор та режисер Валентин Васянович.
13. “Памфір”, 2022р. Оператор Микита Кузьменко, режисер Дмитро Сухолинткий-Собчук.
14. Віторіо Стораро (Vittorio Storaro)
“Конформіст” (Il Conformista) 1970р. Режисер Бернардо Бертолуччі.
“Апокаліпсис сьогодні” (Apocalypse Now) 1979р. Режисер Френсіс Коппола.
“Останній імператор” (The Last Emperor) 1987р. Режисер Бернардо Бертолуччі.
“Дік Трейсі” (Dick Tracy) 1990р. Режисер Воррен Бітті.
15. Свен Нюквіст (Sven Nykvist)
“Персона” (Persona) 1966р. Режисер Інґмар Бергман.
“Шепоти та крики” (Viskningar Och Rop) 1972р. Режисер Інґмар Бергман.
“Фані і Олександр” (Fanny Och Alexander) 1982р. режисер Інґмар Бергман.
16. Роджер Дікенс (Roger Deakins)
“Кундун” (Kundun) 1997р. Режисер Мартін Скорцезе
“Людина, якої не було” (The Man Who Wasn't There) 2001р. Режисери Джоел та Ітан Коєни.
“Той хто бежить по лезу 2049” (Blade Runner 2049) 2017. режисер Дені Вільньов.
“Імперія світла” (Empire of Light) 2022р. Режисер Сем Мендес.
17. Робі Мюллер (Robby Müller)
“Мрець” ([Dead Man](#)) 1995р. Режисер Джим Джармуш.
“Розбиваючи хвилі” ([Breaking the Waves](#)) 1996р. Режисер Ларс фон Триєр
18. “Рома” (Roma) 2018р. Оператор та режисер Альфонсе Куарон
19. “Матриця” (The Matrix) 1999р. Оператор Білл Поуп режисери Лана та Лілі Вачовські

Методи контролю та розподіл балів

3 семестр

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Тема 3. Основні налаштування камери	Вересень	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань.	20
Тема 4. Формати відео та їх обробка	Жовтень	Усне опитування (індивідуальне, групове); перевірка виконання практичних завдань.	20
Тема 5. Оптичні характеристики об'єктивів	Листопад	Усне опитування, Поточний контроль, оцінювання практичних робіт.	20
Тема 6. Теорія кольору для роботи оператора	Листопад	Перегляд результатів виконання практичних завдань.	20
Тема 7. Принцип створення кольорового зображення камерою.	Грудень	Перевірка виконання практичних завдань, презентація та захист індивідуальних робіт тощо, підсумковий контроль – залік	20
РАЗОМ:			100

4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Тема 8. Презентація та обговорення проєктів майбутніх фільмів.	Січень	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань.	10
Тема 9. Робота оператора зі світлом для створення зображення	Лютий	Усне опитування (індивідуальне, групове); перевірка виконання практичних завдань.	15
Тема 10. Класична схема світла в зйомці портрета.	Лютий	Поточний контроль, оцінювання практичних робіт.	15
Тема 11. Види зйомки та робота оператора з камерою	Березень	Перегляд результатів виконання практичних завдань.	15
Тема 12. Кольорокорекція відзнятого матеріалу	Квітень	Перегляд результатів виконання практичних завдань.	15
Тема 13. Аналіз створення операторами однокадрових сцен, глибинних мізансцен(на прикладах уривків з фільмів).	Квітень	Усне опитування	5
Тема 14. Знайомство з видатними операторами та їхнім внеском в створення кіномови та зображального мистецтва.	Травень	Усне опитування	5
Тема 16. Показ і обговорення готових фільмів.	Травень	Презентація та захист індивідуальних робіт тощо, підсумковий контроль – залік	20

РАЗОМ:		100
---------------	--	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Камери, оптика, штативи та панорамна головка, світлові прилади та штативи під них, Premiere Pro, DaVinci Resolve.
Необхідні засоби	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет.
Програмне забезпечення	Davinci Resolve.
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка, папір для ескізування, олівці.

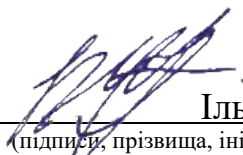
Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Творчі роботи надаються викладачу з усіма начерками, пошуковими ескізами або макетами до проміжних етапів виконання, що підтверджують авторство розробки.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із викладачем, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну.

Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.
Політика щодо комунікації з викладачем	Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. У разі відрадження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни (<https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-i-stankovogo-zhyvopysu/>).

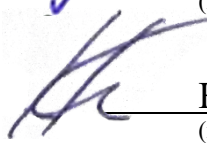
Розробник (розробники) силябусу
навчальної дисципліни

Ільков В.І.
(підписи, прізвища, ініціали)

Гарант освітньої програми

Петрова І.В.
(підписи, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри

Косьяненко К.В.
(підписи, прізвища, ініціали)

Силябус затверджено
на засіданні кафедри монументального і станкового живопису
(назва кафедри)

від 23.04.2024, протокол № 14